

קלמ א מיי פ"ח מהל'
שבעות הלכה ח:
קמ ב ג מיי שם הלכה
ט:
קמא ד ה ז מיי שם
הלכה י והל"י יא:
קמב ח מיי שם פ"י
הלכה י:
קמג ט מיי פ"ג מהל'
גולה הלכה יד סמג
עשין עג טושי"ע ח"מ ט'
לכז סעיף א ירב אלפס
לאן ובי"מ פ"א דף סג.
ובפי"ג דף עט.י:
קמדי י מיי פ"ג מהל'
טוען ונטען הלכה
ב סמג עשין אה טושי"ע
ח"מ ט' כז סעיף ב:
קמה כ ל מ טושי"ע שם
סעיף ד עין ב"י:

ישמואל אמר לחיוב. תימה היכי מ"ל לחיוב דאס כן הו"א
בתיבתא זו ואין ז"ל זו: **מאי** לאו עונש דממון.
תימה בממון מה שייך לומר לא ענש אל"כ הוהיר דנשלמה
צנוגש שצוה דהיינו קרבן שייך דכפסח ומילה ליתא קרבן משום
דלית צהו לאו אע"ג דליכא כרת:
כאן שהורה באן שבאו עדים.
ואלטריך שמי אזהרות משום
דעונשן אין שוין דצוהה שייך חומש
ואסם וצעדים לא שייך אל"כ חיוב
עונשין ומיהו תימה אמאי קאמר
בתיבתא מוכחש עונש שמענו וצסיפא
אומר מונשצט על שקר לכיון ללא
מייירי אל"כ לאחר שצוה מרזייהו
ה"ל למימר מונשצט על שקר:
אחד שבועת העדות ואחד שבועת
הפקדון. וא"ת אמאי לא חשיב
שצוה מלוה וי"ל משום דשצוה
צמלוה לא כתיב אל"כ מפקדון אמאי:
איתבייה

מוסף רש"י

תדורא. משועמם (ב"מ
ב. גניוסת תרדא) שטיה
כסול (ובח"מ ב"ה) לשון
אמר על"ל (בריתות יח).
המשביע עד אחד.
וכפר. פטור. העד מקרבן
שצוה העדות (שבועות
כז.). ושכנגדו השור
על השבעה. המונע
שהנשבע שנגדו חשוד על
השבעה ומתחייב הנשבע
שצוה מן התורה ע"י
הדואה במקל"ט נשבע
המונע ונטול (שבועות
חד.). אחד שבועת
העדות כו'. בין שנשבע
על שצוה העדות, בין
שנשבע על שצוה הפקדון
שפיר נשבע על שקר,
ואפילו נשבע על שצוה
שוא, שח"ר רע לשמים
עליה ולא לבחיות, אפ"כ
הוא נפסל על ידה
לשבעה (שם מה.). הכופר
במלוה. בין על כולה
בין על מקל"ט, וצ"ל
עדים והשעורו עד שלא
נשבע, כשר לעדות. ולא
אמרינן גזלן הוא והטורה
אמריה אל תשת רעע עד,
דכין דמלוה להוציאה מינה
דלמא כ"כ להוציאה וכפר
עד דהוה לי וזו ופרענא
ליה וזו מודיעה ליה השתא
יתבעני מלך (ב"מ ד.) ולא
אמין תמיד אמנתה הוא
אלא אשתמוטי קמשתמיט
ליה משום דמלוה להוציאה
עומה ואין עכשיו צדו
צמה לפדוע (שבועות טו.).

נשבע עליו. לאחר שנאסר נשבע שאין אללו ולא גזלו ממנו: **מהו**
מי אמרינן הא מנח ויכול לפטור צו את עצמו ואשתכח דלחו מיד
כפרייה: **שומר חנם אני עליו**. ונשבע והודה: **חייב**. קרבן שצוה
אע"פ שהודה קודם שצוה בגוף הממון: **שהרי פטור עצמו**.
שצוה: **מגניבה ואבידה**. שאס
היה נגנב ממנו משצוה ואילך היה
נפטור דצדרי שקר שהרי הוא עצמו
גנבו וחייב בכל אונסין עד שיחזירו:
שאל פטור צמתה מחמת מלאכה
ומכחש צמר מחמת מלאכה דלמעבד
מלאכה שיליה ולאו לאוקמה צבילתא:
אע"ג דהא קאים. ומודה ליה בגויה
והשתא איהו לא כפר מיד אפ"ה
כיון דשמא סוף השצוה לנא לדי
כפירת ממון חייב: **הכא נמי**. אע"ג
דכפירה דחמץ כהודאה הוא דהא
עפרא בעלמא הוא כיון דשמא יאבד
וימתייב לו ממון ונמלא שמעיל לו
שצוה זו להפטור חייב: **אסה**
מכרתו. לקמן פריך מאי מודה
בעיקר איכא: **סועה בדרך מלאכיו**.
והציאותיו צבית: **סדודא**. אין לז:
פילך. וליכא למימר אילו מיגניב דהא
קמיה קאי ושקיל ליה: **איבעיא לך**
לאהדורייה ניהלי. כשנאלמו לא
היה לך לאוספו אל ביתך שהרי מכיר
היית צו ואין לך גנב גדול מזה:
שנש שצוהם הן. צעדות אבידה
שהצביע את העד אס ראת את
אבידתי ואמר לאו ואח"כ הודה:
הכיר צה ולא צמואלא. האבידה
שאמר שראה אומה מהלכת צרות
אחרת ואינו יודע מי הוא או הודה
שהכיר צמואלא ולא צה והיה לו
לומר איש פלוני מנא אבידה ואינו
יודע אס שלך הוא וצעד אחד קמייירי:
לפטור. על כולן פטור העד:
המשביע עד אחד. וכפר ואמר
שצוה שאיני יודע לך עדות: **פטור**.
העד מקרבן שצוה העדות דהא אי
הוה מסהיד ליה לא הוה מחייב להיאך
אלא שצוה. ואע"ג דליכא למימר
דלמא לא משתבע גורם לממון פטור
והני נמי גורם לממון מינה: **צה ולא**
צמואלא. אי הוה מסהיד ליה
ראימיה שנמלא צוית פלוני ואינו
יודע מי מלאכה היה מחור צאוה
שכונה עד שידיעוהו **וכ"ש צמואלא**
ולא צה **ו** אמרינן ממון ממש לא מפסדו
דאי נמי אסהידו ליה ראינו שמנא
פלוני זה היה יכול לומר נאנסה ממני
ופטור עצמו משצוה: **הכופר**
בפקדון. וצ"ל עדים: **נעשה עליו**
גזלן. משעת כפירה ואע"פ שלא

אף על גב דעפרא בעלמא הוא כיון דאי מיגניב בעי שלומי ליה ממונא
מעליא השתא נמי ממונא קא כפר ליה יתיב **ה** רבא וקאמר להא שמעתא
איתבייה רב עמרם לרבא יוכחש בה פרט למודה בעיקר כיצד שורי גנבת
והוא אומר לא גנבתי מה טיבו אצלך אתה מכרתו לי אתה נתתו לי במתנה
אבך מכרו לי אבך נתנו לי במתנה אחר פרתו רץ מאליו בא אצלי תועה
בדרך מצאתיו שומר חנם אני עליו שומר שכר אני עליו שואל אני עליו
ונשבע והודה יכול יהא חייב תלמוד לומר וכחש בה פרט למודה בעיקר
א"ל תדורא כי תניא ההיא דקאמר ליה הילך כי קאמינא דקיימא באגם
אתה מכרתו לי מאי מודה בעיקר איכא לא צריכא דא"ל לא נתתי לך דמי
שקיל תורך וזיל אתה נתתו לי אבך נתנו לי מאי מודה בעיקר איכא דאמר
ליה על מנת דעבידנא לך נייח דנפשא ולא עבדי לך שקיל תורך וזיל תועה
בדרך מצאתיו לימא איבעי לך לאהדורייה לי אמר אבוח דשמואל יבאומר
שבועה אבידה מצאתי ולא הייתי יודע שהיא שלך שאחזירנה לך תניא אמר
בן עזאי ג' שבועות הן הכיר בה ולא במוצאה במוצאה ולא בה לא בה ולא
במוצאה לא בה ולא במוצאה קושטא אשתבע אימא בה ובמוצאה למאי
הלכתא רב אמר רבי חנינא לפטור וישמואל אמר לחיוב ובפלוגתא דהני
תנאי דתניא **ה** המשביע עד אחד פטור ורבי אלעזר בר' שמעון מחייב במאי
קא מיפלגי מר סבר **ה** דבר הגורם לממון כממון דמי ומר סבר לאו כממון
דמי אמר רב ששת **ה** הכופר בפקדון נעשה עליו גזלן ורבי
באונסין ותנא תונא וכחש בה למודנו עונש אוהרה מנין תלמוד לומר
ה לא תכחשו מאי לאו לעונש ממון לא לעונש שבועה הא מדקתני סיפא
ה ואישתבע מכלל דרישא דלא אישתבע דקתני סיפא ונשבע על שקר
למודנו עונש אוהרה מנין ת"ל לא תשקרו ומדסיפא דאישתבע רישא
דלא אישתבע אמרי אודי ואודי דאישתבע כאן שהורה כאן שבאו עדים אתו
עדים חייב באונסין אודויי אודי חייב בקרן וחומש ואשם: מתיב רמי בר
חמא **ה** ושכנגדו חשוד על השבועה כיצד אחד שבועת העדות ואחד שבועת
הפקדון ואפילו שבועת שוא ואם איתא בכפירה הוא דאיפסיל ליה אמרי **ה** הכא
במאי עסקינן דקאי באגם דלאו כפירה הוא דסבר אשתמיטנא ליה אדאזילנא
ומייתניא ליה תדע **ה** דאמר רב אידי בר אבין **ה** הכופר במלוה כשר לעדות
בפקדון

נשבע ומכאן ואילך אין לו דין דשומר חנם אל"כ חייב צאונסים אס יאנס: **וכחש צה למדנו לעונש**. דכתיב צתריה והשיב את הגזילה אלמא
קמה ליה צרשותיה משעת וכחש עד דעצדי השצה וזהו עונשה: **ה** ג' מאי לאו עונש כפירה. כלומר עונש דמאי לאו דליעניש אכפירה
אף על גב דלא אשתבע: **לא עונש שצוה**. האי עונש דענשה קרא להמחייב צאונסין משום שצוה שקר היא אכל אי לא אשתבע
לא: **ונשבע על שקר למדנו לעונש**. דכתיב צתריה חומש ואשם: **ס"ל לא תשקרו**. דהיינו אזהרת שצוה שקר דמסין ליה לא תשבעו
צמיי לשקר ומלא תשקרו נפקא לן דצצצוה כפירת ממון משתעי דכתיב איש צעמיתו כמו וכחש צעמיתו צפקדון: **כאן שהודה**.
צסיפא כשהודה שיש חומש ואשם: **ושכנגדו חשוד**. צמסכת שצוה (דף מד): גבי ואלו נשבעין ונטליין דזה אחד מהן מי שהיה לו חצירו חייב
שצוה והוא חשוד על השצוה שנמלא שקרן צצצוה שנגדו נשבע ונטול: אחד. שנשכד על שצוה העדות: **ואחד**. **ה** שנשבע
על שצוה הפקדון שראינוהו שנשבע לשקר ואפילו לא נחשד אל"כ לשצוה שוא שאין צה כפירת ממון ורע לשמים הוא ולא רע
לצרות נפסל לשצוה ממון: **ואם איתא**. לרצב ששת דמשעת כפירתו נעשה גזלן למה לי למתנייה גבי הניך דמשמע דלא חפסיל
עד שעת שצוה כי הניך הא משעת כפירה חפסיל ליה משום דהו גזלן: דקאי צאגם. וכי אמר רב ששת כגון דאמרי סהדי דכי
כפר ליה צדיה נקט ליה **ה** (מדע) דהיכא דליכא למימר לאשתמוטי איכיון עד דמיימי ליה לא מפסיל צלא שצוה: **דאמר רב**
אידי הכופר צמלוה. ולא נשבע וצ"ל עדים כשר לעדות דמלוה להוציאה יתנה ואינה עכשיו צדו ורואה לדחותו עד שתשיג ידו:
צפקדון

א) שצוה לז, ב) ונעל
על: למ: פסמי: ושי"ג,
א) שצוה מד: ד) שצוה
מ: צ"מ ד: ה: ונע"ש,
א) ס"א תרדא משועמם
ונן פי"ר ש"י צ"מ כ: וע'
פרש"י כריתות יח: וצונחם
הה: א) ונ"ל אמר ד"ה
הכיר: א) ס"א כ"ש צה
ובמולאה, א) ס"א, ט) ז"ל
שמשד, א) רש"ל מוחק זה,

תורה אור השלם

1. או מקצא אבדה וקבש
בה ונשבע על שקר על
אות מבל אשר יעשה
האדם לקטא בהדה:
ויקרא ה כב
2. לא תגנבו ולא
תקבשו ולא תשקרו איש
בעמיתו: ויקרא יט א

הגהות הב"ח

א) בני ימינו רבה וקאמר
וכי רב עמרם לרבא:
ב) שם מדקמי סיפא
דאישתבע:

רבינו חננאל

אמר רב ששת הכופר
בפקדון נעשה עליו גזלן
וחייב באונסין. ופ"ח
ומסתברא דהא דאמר רב
ששת הכופר בפקדון
פסול, היכא דאיכא סהדי
דהוה איתיה לפקדון
בידה או בביתיה וכפר
ביה. והכי מוקמי לה
בפרק קמא דבבא מציעא
דההיא שעתא הוה איתיה
לפקדון בביתיה דהוה ידע
ליה אי נמי הוה נקט לה
בידה.